

Przedpłata

na „Głos Narodu“ wynosi w Krakowie: miesięcznie kor. 2—. Za odosłanie do mieszkania dopłaca się 40 hal. miesięcznie.

Adres Redakcji i Administracji: róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej 1. 7.

Telefon Nr. 190.

GŁOS NARODU

DZIENNIK POLITYCZNY, ZAŁOŻONY W ROKU 1893 PRZEZ JÓZEFA ROGOSZA.

REDAKTOR NACZELNY: Dr. ANTONI BEAUPRÉ.

Przedpłata

na „Głos Narodu“ wynosi na prowincji: miesięcznie kor. 2-70. W państwie niemieckim kwartalnie: 10 koron. W innych państwach kwartalnie koron 12—.

Numer pojedynczy zwykły 12 hal
Numer niedzielny ilustrowany 16 h.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje upoważniony przedsiębiorca tego działu p. Jan Strycharski w biurze inseratowym „Głosu Narodu“ róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej 1. 7. Od miesiąca wiersza drobnym pismem (petit) za pierwszy raz 16 halerzy, — za każdy następny raz 12 halerzy. — Nadesłane po 60 halerzy, od wiersza za każdy raz. — Śluby nekrologi etc. wiersz 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje we Lwowie S. Sokołowski, pasaż Hanemanna, w Wiedniu Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurtie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Wrocławiu). — M. Opelik, R. Mosse, M. Dukes, H. Schalek, w Paryżu C. Adam rue de Varenne 38.

Nr. 171

Kraków, Środa dnia 24 Czerwca 1903

Rok XI.

OD ADMINISTRACJI.

Z nowym kwartałem upraszamy Szan. Prenumeratorów o rychłe nadesłanie prenumeraty, która wynosi w miejscu kwartalnie z odosłaniem 7 kor. 20 hal., bez odosłania 6 kor.; na prowincji kwartalnie 8 kor. 10 h., miesięcznie 2 k. 70 h.

Nowo przystępujący prenumeratorowie mogą otrzymać bezpłatnie początki powieści: 1) Potomek Walensteina przez Werytusa, 2) W Sępich szponach, przekład z angielskiego p. Żmijewskiej.

Od 1 lipca wydaje „Głos Narodu“ specjalny tygodniowy dodatek Zakopiański.

Ataki na hr. Gołuchowskiego.

(Zarzuty, stawiane hr. Gołuchowskiemu. — Jego przeciwnicy. — Artykuł „Fremdenblattu“. — Niezręczni kierownicy Biura Literackiego. — Niezręczne i drobne oskarżenia).

Nasz korespondent wiedeński (Mm.) pisze:

Wrogowie Agenora hr. Gołuchowskiego uznali chwilę obecną za moment stosowny, by przypuścić do niego szturm powszechny. Liczą, że się im uda obalić męża stanu, który już rok dziewiąty, od maja 1895 roku kieruje polityką zagraniczną monarchii.

Sypią się zatem zarzuty, że Austro-Węgry pozwoliły się zaskoczyć na Bałkanie, że poselstwo austro-węgierskie nie wiedziało o spisku, choć otrzymuje 130,000 guldenów rocznie funduszu dyspozycyjnego na służbę informacyjną i na jednanie opinii publicznej w Serbii dla Austro-Węgier, że znany artykuł wstępny w porannym numerze „Fremdenblattu“ w d. 12 bm., pisany zaledwie w kilkanaście godzin po zamordowaniu pary królewskiej, a formalnie już obsypujący Karageorgiewicza całusami, poprostu skompromitował Austro-Węgry. Kierownik polityki zagranicznej popełnił zatem — według opinii nieprzyjaciół — tyle i to tak ciężkich błędów, że powinien ustąpić. — Dymisyą będzie kara za błędy, a zarazem da możliwość osadzenia w pałacu Kannitzowskim na Ballhansplatzu innego dyplomaty, który lepiej pokieruje nawą monarchii.

Skąd rekrutują się owi wrogowie hr. Gołuchowskiego? Pierwsza kategoria — to ci, którzy mu zazdroszczą, gdyż mają pretensje albo żywią nadsięję objęcia po nim posady. Następnie nie lubią go wszyscy magnaci z Czech, którzy grupowali się około gabinetu hrabiego Thuna, wzywający, którzy jemu to przypisują, że latem 1890 r. obalił ów gabinet i skłonił koronę do powierzenia steru biurokracji centralistycznej, kokietującej z Niemcami w parlamencie i poza parlamentem.

Wreszcie niechętni mu są w ogóle Niemcy w Anstrji z racji jego polskiego pochodzenia. Owa niechęć objawia się różnie w miarę różnie temperamentu i wychowania, lecz widnieje ona tak dobrze w „Vaterlandzie“, jak i w „Ostdeutsche Rundschau“.

Ostatnimi tygodniami przybył hr. Gołuchowskiemu jeszcze jeden przeciwnik. Kto on zaczął, łatwo można odgadnąć wobec faktu, że zaczęły go, acz na razie zlekka, nieznacznie, atakować gazety i tak zwane „Korespondencje“, pozostające w stosunkach z funduszem prasowym austriackim. Wygląda to tak, jak gdyby agenci prasowi dra Koerbera chcieli burzę, która się zbiera nad głową ich szefa, odciągnąć dzięki wy-

wołaniu przesilenia w ministerjum spraw zagranicznych...

Czy przeciwnikom uda się ów atak podejmowany kilkakrotnie, a zwłaszcza w 1898 i 1899 r., gdy za armatę przeciwko Gołuchowskiemu służył głównie dziennik zachowawczo-niemiecki w Wiedniu „Vaterland“, pozostający z Thunem w stosunkach bezpośrednich? Zdaje się nam, że nie. Wytaczane obecnie w pole przeciwko hrabiemu Gołuchowskiemu zarzuty, są albo bezpodstawne albo drobniagowe.

Słuszny jest jedynie zarzut co do artykułu w „Fremdenblacie“. Redakcja „Głosu Narodu“ sama od siebie zaraz na drugi dzień po jego ogłoszeniu podkreśliła niesłychany cynizm wywodów, cynizm, który nie miał ani słowa obrzydzenia dla morderców i krwawą tragedję traktował tak, jak się traktuje wyrzucenie na śmietnik starej pary butów.

W tym wypadku hr. Gołuchowski jest bezwarunkowo winien, a winien dlatego, że źle zorganizował służbę prasową w swem ministerjum i na czele Biura Literackiego postawił już po raz drugi osobistość nieodpowiednią. Pierwszym kierownikiem był tytularny szef sekcji Ludwik Doczi, późniejszy baron Doczi, dziennikarz zdolny, lecz nietaktowny, pozbawiony etyki, mściwy, nieprzebierający w środkach, gdy szło o sgnięcie przeciwnika. Kompromitował on hr. Gołuchowskiego, który spostrzegł się wreszcie i w roku przeszłym usunął Doczega z czynnej służby. Zastąpił dziennikarza postawił na czele Biura Literackiego — nrzędnika. Radaea nadworny i ministerjalny dr E. Jettel von Ettenach jest człowiekiem bardzo uczonym, dobrym prawnikiem, mówi biegle siedmiu, czy ośmiu językami, zna Wschód, jest członkiem komisji egzaminacyjnej języków orientalnych w Akademji Konsularnej, jest w postępowaniu bardziej poprawnym, niż Doczi, lecz ani rodzajem inteligencji, ani temperamentem ani pomysłowością nie nadaje się na szefa Biura Literackiego. Stąd zależni od niego agenci i dziennikarze działają na własną rękę, nie rozumieją lub nie chcą roznieść dawanych im wskazówek, lekceważą je sobie jako nietrafne.

Za cyniczny i kompromitujący powagę monarchji artykuł „Fremdenblattu“ odpowiada hr. Gołuchowski tylko pośrednio, bezpośrednio jest winien radaea Jettel, którego obowiązkiem było przeczytać tak ważny i decydujący artykuł dyplomatyczny przed oddaniem go do druku.

Radaea Jettel może go nawet i czytał. Ponieważ atoli brakuje mu zmysłu oraz uczucia dziennikarskiego, przeto czytając rękopism nie uświadomił sobie należyte wrażenia, jakie ów artykuł musi wywrzeć na opinii publicznej.

Inne zarzuty, podnoszone przeciwko hr. Gołuchowskiemu, są wręcz śmieszne. Prawda, że poseł austro-węgierski w Belgradzie otrzymuje 130,000 guldenów jako fundusz dyspozycyjny na służbę wywiadowczą i jednanie Austro-Węgom zwolenników. Prawdą też jest, iż dra Dumby owa tragedia belgradzka zaskoczyła zupełnie niespodziewanie. Ale zaskoczyła niespodziewanie także innych członków ciała dyplomatycznego, zainteresowanych również silnie, jak posła tureckiego i posła rosyjskiego Czarykowa, którego fundusz dyspozycyjny nie jest prawdopodobnie mniejszym, niż fundusz dra Dumby. Poza tem, czy na tronie serbskim siedzi Obrenowicz, czy Karageorgiewicz, każdy władca Serbji musi się liczyć z wolą Austro-Węgier, najbliższego i najpotężniejszego sąsiada. Stosunek Serbji do Austro-Węgier odgrywa zresztą rolę drngorzędna w polityce zewnętrznej tych ostatnich. Z racji błędów, gdyby istotnie zaszły, w sprawach podrzędnych, jeszcze nigdy nie upadł pierwszy minister wielkiego państwa.

Ruch rewolucyjny w Rosji.

Wrzenie wśród chłopów. — Obawy rozruchów. — Aresztowania w armji. — Raport Demczyńskiego.

Petersburski korespondent rewolucyjnego „Oswobodzenia“ podaje w ostatnim swoim liście następujące szczegóły o rewolucyjnym usposobieniu umysłów w Rosji:

Objawy bndzenia się Rosji z niewolniczego snu dają się spostrzeżać to tu, to tam. Częściowo dostają się one do wiadomości prasy — jak to było n. p. z zajęciami w Złotouście, Batumiu, Baku, częściowo pozostają szerszemu ogłowi nieznane, a rząd o ile tylko mu się te udaje stara się jak najtroskliwiej strzedz tajemnicy. Fakty są jednak ciekawe. Wrzenie wśród włóścian trwa wciąż i rozuchy wiszą w powietrzu. W gubernji Tambowskiej wśród właścicieli ziemskich panuje panika, wszyscy opuszczają swe majątki i przenoszą się do miasta. To samo dzieje się w guberniach Symbirskiej i Woroneżskiej. Według pogłosek, coprawda nie sprawdzonych jeszcze, w roku 1902 miało nie stawić się do poboru wojskowego około 50,000 ludzi, przeważnie z klasy robotniczej.

W armji również niezadowolenie panuje. Temi dniami aresztowano w Kronsztadzie 20 oficerów. Dwóch przy aresztowaniu odebrało sobie życie. Bezpośrednio po aresztach Kronsztadzskich nastąpiły aresztowania w Petersburgu.

W ostatnich czasach wielu księżąt i ministrów otrzymują od rozmaitych prywatnych osób mnóstwo rad, wskazówek, uwag. Niektóre z nich tylko zasługują na to, aby zwrócić na nie uwagę. Jeden z projektodawców n. p. wskazywał na to, że mimo iż tajna policja w Rosji liczy w swoich szeregach przeszło 10,000 ludzi, ministrowie nie są pewni życia. Jako radę na złagodzenie stosunku między rządem a społeczeństwem podaje projekt ogólnej amnestji dla wszystkich przestępców politycznych. Drugi raport Demczyńskiego daje pojęcie o innych radach pod adresem władzy. Ale wszechwładni ministrowie zbyt są upojeni swoją potęgą, aby czyich uwag słuchać. I czem te rady są mądrzejsze, tem kategoryczniej bywają odrzucane.

Korespondencja.

POZNAŃ 21 czerwca.

(Wybory, nasze szanse. — Socjaliści, katolicy niemieccy i żydzi. — Zwycięstwo ludowców. — Prasa. — Zmiany w „Kurjerze“.)

Jesteśmy jeszcze ciągle w gorące wyborczej, gdyż ściślejsze wybory wymagają równej niemal pracy jak główne. A tym razem mamy dnie szanse w trzech okręgach pruskich i jednym wielkopolskim (Wschowa-Lesno), nie mówiąc już o dwóch okręgach górnośląskich. Przyrost głosów polskich jest wszędzie ogromny, — podczas gdy głosy niemieckie pomimo kolonizacji i presji urzędniczej opadły. Powody są dwójakie. Najpierw nowa nstawa, zwana dość „dwunacznie“ kłozetową, zabezpiecza dokładnie tajemnicę wyborczą. Mianowicie w każdym lokalu wyborczym muszą być urządzone oddzielne zagrody, gdzie każdy wyborca wkłada kartkę z nazwiskiem kandydata do koperty urzędowej i oddaje następnie komisji. Ponieważ koperty są wszystkie jednakowe, komisja nie może sprawdzić kto na kogo głosował; ośmieliło to wielu naszych włóścian i robotników do głosowania na kandydatów narodowych. Powtóre pod wpływem tak zwanej partji indowej agitacja była wszędzie żywsza i szersza a kandydaci musieli często wchodzić w bezpośredni kontakt z wyborcami. Zresztą rosnący ucisk i głupie szykany urzędników pruskich, wzbudziły wśród szerokich

